

Sygn. akt I UK 104/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania K. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 27 października 2015 r., sygn. akt III AUa 1839/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację K. S. od wyroku Sądu Okręgowego w G. – Ośrodek Zamiejscowy w R. z dnia 22 maja 2014 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gliwicach – Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku z dnia 23 września 2013 r. odmawiającej przyznania prawa do emerytury.

Sąd drugiej instancji zaakceptował ustalenie Sądu Okręgowego, że wnioskodawca nie legitymuje się okresem 15 – letniej pracy w szczególnych warunkach, gdyż wykonywanie pracy na rzecz Zakładu Opieki Zdrowotnej nr [...] w W. od dnia 20 grudnia 1979 r. do dnia 2 kwietnia 1989 r. nie kwalifikuje się do uznania za taką pracę (brak wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze). Z tych względów ubezpieczony udowodnił jedynie 13 lat, 5 miesięcy i 21 dni. Tym samym

nie spełnia warunków opisanych w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887, dalej ustawa emerytalna).

Skargę kasacyjną złożył pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, zarzucając naruszenie prawa procesowego (art. 227 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c.) oraz prawa materialnego (art. 32 w związku z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej).

Konieczność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił tym, że w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne, a mianowicie:

- czy 12 - letni okres zatrudnienia w ZOZ nr [...] w W. w pełnym wymiarze czasu pracy, polegający na wykonywaniu przez kilka godzin dziennie prac w prosektorium, wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a w pozostałym zakresie wykonując czynności noszowego i sanitariusza na oddziale neurologii może zostać uznany za pracę w szczególnych warunkach przynajmniej w części, skoro pracodawca nie prowadził szczegółowej ewidencji pracy, a znaczny upływ czasu utrudnia wykazanie tej przesłanki ubezpieczonemu.

Dodatkowo skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach podczas zatrudnienia w ZOZ nr [...] w W. stale i w pełnym wymiarze, a tym samym okres wykonywania tej pracy powinien być zaliczony do emerytury.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu Okręgowego oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie operuje podstawami uzasadniającymi przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jednocześnie, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod rozwagę jedynie nieważność postępowania. Rozpoznanie skargi kasacyjnej w granicach podstaw oznacza związanie Sądu Najwyższego zgłoszonymi przez skarżącego zarzutami naruszenia konkretnie wskazanych przepisów prawa.

Pełnomocnik skarżącego uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistym naruszeniem prawa. W ten sposób wyznaczyła pole badawcze przed sądem.

W ocenie Sądu Najwyższego skonstruowane przez pełnomocnika przesłanki skargi kasacyjnej nie stanowią wystarczającego uzasadnienia dla przyjęcia jej do rozpoznania.

Już na wstępie pojawia się refleksja, że w sprawie nie może istnieć istotne zagadnienie prawne i skarga nie może być oczywiście uzasadniona, skoro obie przesłanki odwołują się do tego samego aspektu sprawy. Stąd jedna z nich jest *a priori* fałszywa.

Jeżeli uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, to wymaga się od skarżącego wskazania, za pomocą wywodu prawnego, na podstawie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11,

LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158).

Zakreślone ramy tej podstawy przedsądu korelują w naturalny z funkcją skargi kasacyjnej. Jak powszechnie wiadomo, sąd kasacyjny nie jest sądem trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że nie istnieje istotne zagadnienie prawne w zakresie sformułowanym przez skarżącego. Po pierwsze, we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jak i jego uzasadnieniu, nie wskazano konkretnego przepisu prawa, na tle którego miało powstać dane zagadnienie prawne i już z tego powodu skarga nie może być przyjęta do rozpoznania. Na obecnym etapie sprawy nie mają znaczenia podstawy kasacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2014 r., II PK 222/13, LEX nr 1647006; z dnia 20 stycznia 2014 r., II PK 228/13, LEX nr 1647009; z dnia 3 lutego 2014 r., I PK 242/13, LEX nr 1646081; z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343). Po wtóre, w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięto już, w jaki sposób interpretuje się pojęcie wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze, zwłaszcza gdy pracownik w okresie zatrudnienia wykonywał równocześnie prace mieszczące się w wykazie i prace, które nie są zaliczane do prac w szczególnych warunkach albo szczególnym charakterze (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2014 r., I UK 337/13,

LEX nr 1458817; z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, LEX nr 1439383; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5 - 6, poz. 75; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022; z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, LEX nr 550990; z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7 - 8, poz. 86). W zakresie rodzaju obowiązków wykonywanych przez wnioskodawcę wiążące pozostają ustalenia Sądów *a meriti* (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Skarga nie jest oczywiście uzasadniona. Należy pamiętać, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2016 r., II CSK 611/14, Legalis nr 1430479). Chodzi więc o kwalifikowaną postać naruszenia prawa, polegającą na oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I PK 291/13, LEX nr 1455814).

Już wstępna lektura wniosku i jego uzasadnienia wskazuje, że skarżący ograniczył się do zaprezentowania tezy, że skoro wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w ZOZ nr [...] w W., to odmienny wynik postępowania w sposób oczywisty narusza prawo. Taki sposób pojmowania tej podstawy przedsądu jest błędny, gdyż wówczas oddalenie żądania strony mieściłoby się w pojęciu oczywistego naruszenia prawa, co z oczywistych względów nie może mieć miejsca. W tej części skargi jej autor również nie operuje konkretnymi przepisami prawa, co wyklucza dalsze rozważania z uwagi na punktu odniesienia w sferze prawa materialnego, czy też procesowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.